

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Reus Dijous 2 de Febrer de 1899

Núm. 3811

Any XIV

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 3.⁰⁰
n provincies trimestre. 9.⁰⁰
Extranjer y Ultramar. 12.⁰⁰
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son les millors probas pera demostrar que!

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crònica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

TOS

La que paga més contribució de la provincia.

Ceps americans

Hort de D. PAU ABELLÓ (prop de la carretera de Tarragona)

ARRELLATS SUPERIORS.—PREUS VENTATJOSOS.—AUTENTICITAT GARANTIDA
Pera tractar, al mateix hort ó a casa del propietari, carrer del Roser, núm. 4.

Secció doctrinal

Bohemia y Austria

Las opressions è injusticias duran més ó menys temps, pero al fi sempre vens la rahó; la lluyta entre la rahó y la llibertat, contra la tiranía y la opressió ha sigut de tots los temps, pero si 's primers han tingut constancia, la victoria fou sempre seva.

A Europa tenim exemple palpable d' aquesta classe de lluytas originadas per las ambicions de las nacions fortes que s' empenyan en no sentir lo just clamoreig de las débils, á quinas tan sols per lo poder de la forsa tenen subiectas.

L' Imperi austriach, qual soberá dominat en desmasta per l' influencia germànica y per lo temor que l' inspira lo vehinat de Guíllèm d' Alemanya, no s' atreueix á satisfer las justas aspiracions de la Nació txech que desde fa molts anys lluyta ab valentia pera conquistar la personalitat del antich regne de Sant Wenceslao.

Per causa d' aquesta guerra que l' germanisme fa á las manifestacions justas y simpáticas que pretent fer á las distintas nacions de que consta l' imperi austriach, la vida política d' aquesta nació s' fa impossible desde fa alguns anys y 's ministeris se succeheixen ab rapidesa extraordinaria, las sessions parlamentarias son agitada y tumultuosas, las reunions de las distintas Dietas provocan escenas á las que l' excitació de las pasions es gran, la premsa txech, eslava é italiana clama contra 's alemanys tildantlos de traïdors perque no consenten obrar ab llibertat al emperador Francisco José y la manejan en son profit.

Quan fa alguns mesos queya del poder lo compte Badani per l' intolerancia germànica, que veientse vensuda per la rahó y 'l número en lo parlament acudeix al escandol incafificable, pero que doná per resultat lo que ell desitjavan ó sia que allavors no s' discutís la igualtat de las llenguas en los actes oficials, pretensió dels txechs acceptada per lo quefe del govern, l' hi succehí en lo govern lo comp. de Thun que comprenent la rahó de Bohemia desija complauerla, pero aquesta vegada lo germanisme acudeix á las gradas del trono, y ab sa influencia consegueix defraudar las esperansas txeques y l' emperador capitula á las exigencias alemanas, y per efecte d' aquesta capitulació dirigeix un mensatge que s' rebut ab protestas per las Dietas, que l' emperador no s' atreueix á presentarli al Reischrath que s' tancat avans de temps.

Aquestos fets demostran que 'l problema de la nacionalitat txech es lo més important de la política interior d' Austria; que per sa causa van renovantse molts ministeris y no hi ha home d' estat que pugui prescindir d' ell, poguentse assegurar que qui l' desatengui dura molt poch en lo poder.

A pesar dels sacrificis y penalitats que para lo poble txech representa aquesta llarga lluyta per sa nacionalitat contra enemichs tan poderosos, quals son 'les emperadors d' Alemanya y Austria, la situació política en que avuy se troba la nació austriaca revela

la gran influencia que ha adquirit la representació de las distintas nacionalitats que la forman, quins, no obstant de veures obligats á lluytar ab poderosos enemichs, no desmayan sino més be redoblan son empenyo.

Y crida més l' atenció aquest fet extraordinari quan se considera que 's txechs fins fa poch més de cinquanta anys no s' feren cárrech de quals eran sas lligítimas aspiracions y seguían dócils la marxa á que 's impulsava l' element germànich son etern enemich.

Però desde 'l moment que s' organisa lo partit dels joves txechs, que propagà per tots los pobles l' historia de lluytas entre txechs y germans, que si fins la fatxa no ha deparat, los ha ensenyat á lluytar, los ha fet factor important en la política, los hi ha otorgat algunas ventatjas y es de presumir que si las corrents segueixen lo mateix camí, á pesar de l' oposició d' Alemanya, obtinguin molt prompte lo triomf.

Per de fronte, d' ells no pot prescindirse en lo govern interior d' Austria, y si se 'n prescindeix, es tal la forsa de cohesió que existeix entre sos representants, que s' faria impossible tot govern.

Molt prompte lo compte de Thun se veurá obligat á cedir son puesto á un altre més afortunat que res conseguirá si olvida la qüestió txech.

Mal ha comensat l' any 1899 pera Austria, y tot degut á sa heterogènea formació, y may entrarà en lo bon camí en tan no satisfassi las justas aspiracions de las distintas rasses que la constitueixen, perque 's convencionalismes polítichs son obras algun tant delesnables que no resisteixen á l' acció del temps, á l' empenya de las pretensions justas sustentadas ab empenyo y á la oposició dels pobles convenuts de la rahó de sa causa.

L' aplech de La Bisbal

Ha estat una festa verament catalana que deixará un grat recort en tots los que tingürem la sort d' assistirhi.

Arribaren los forasters convidats al acte per la «Agrupació Regionalista de La Bisbal y sa Comarca», per quina inauguració oficial se motivá l' Aplech, y 'ls convidats per la «Unió Catalanista», á dos quarts d' onze, essent esperats per una gran gentada y per una numerosa comissió de socis de la novella Agrupació. Altra comissió s' havia avansat á fí d' esperar als forasters en la estació de Flassá. Arribats que forem en aquesta vila nos dirigirem tots, acompanyats de la orquesta «La Vella», ab devant del local de la Agrupació ahont tingué lloch l' acte de descubrir l' escot de la mateixa. Los balcones estavan veraderament atapahits de gent. Llegí l' acte de la constitució de la Agrupació son secretari D. Francesch Carreras y 'l president don Sebastiá de Pedrós dirigí entusiasmadas frases al públich acobant ab un «Visca Catalunya!» que va esser unánimement contestat. A las dotze se ballaren sardanas devant de la Associació. Després nos dirigirem á la fonda de Candelé ahont forem obsequiats ab un bon servit dinar.

Estava anunciat per las dues de la tarde, pero serían ja prop de las tres quan tingué lloch lo meeting en l' espayós teatre Principal. No obstant y la seva gran capacitat, fou insuficient pera donar cabuda á gran munió de gent que hi feu cap.

Hi assistí gent de Fontesa, Sant Sadurní, Peratallada, Falau, Juyá, Bordils, Sant Climent, Castelló d' Ampurias, Ullestret, La Pera, Flassá, Rupiá, etc. y de casi be tots los pobles de la encontrada. Lo local estava molt ben adornat. Per las parets, voltats de coronas de llorer, s' hi llegian los noms de Bach de Roda, Campeny, Aribau, etc. Lo senyor President de la Agrupació obrí la sessió. D. Francesch Carreras llegí las adhesions rebudas. Foren aquestas de la Agrupació de Sant Feliu de Codinas, Centre Catalanista de Tarrassa, Lliga Regional de Manresa, Centre Catalanista de Vilassar, Centre Catalanista de Vilafranca, Agrupació Catalanista obrera de Manresa, Centre Catalanista del Vendrell y de D. N. Verdager y Callís qui feya constar que sentia molt no poder assistir al acte per privarli son estat de salut. Llegí després la llista dels senyors representants de centres y entitats catalanistas; foren aquestos: D. Joan Permanyer, per la «Lliga de Catalunya»; D. Pere Aldavert, director de «La Renaixensa»; D. J. Maspons y Camarasa, per la «Unió Catalanista»; D. Manuel Folguera y Durán, president del Centre Catalanista de Sabadell; D. Mario Godó, president del Centre Catalanista de Castelló d' Ampurias; D. Joseph Ventura, per la Agrupació Catalanista de Badalona; D. Salvador Masgrau, per la Lliga Catalanista de Banyolas; D. Joan Portals, per «La Costa de Llevant»; D. Ignasi Prim, per la Agrupació Catalanista de Bordils y sa comarca; D. Anton Capmany, director de «Lo Catalanista»; D. Joseph Mallofré, director de «La Nació Catalana»; D. Ferrán Girbal Jaume, president del Centre Escolar Catalanista; D. Joaquim Botet, president del Centre Catalá de Girona y sa Comarca; D. Joan de Linares, de Palafrugell, corresponsal de «La Talia Catalana», y D. Rafel Roca, per «Lo Geronés». Se pronunciaren acte seguit diferents discursos quin resum tractaré de fer. Se pronunciaren segons l' ordre següent:

D. Anton Capmany. Doná las gracias als nons associats perque venían á lluytar ab nosaltres sota la bandera catalana. Ponderá la campanya que en pró de la autonomia cubana sostingué «La Renaixensa». Aludint á n' en Polavieja digué que s' havia de desconfiar de la gent de Madrid y de llurs promesas, y parlant de la unió Silvela-Polavieja, digué que era la abressada de Judas «sino que aquest cop Judas no abressá á Jesucrist sine al mal-lladre». Ovació. Insistí en que s' desconfiés dels polítichs-cacichs «que 'ns enmatzinan l' ayre», que haviam d' anar nosaltres ab nosaltres mateixos; «de Penent ni vent ni gent». Aplausos. Feu veure que al Govern l' espanta la implantació de nostras doctrinas y que per aixó tracta de deturar nostra empenya oferinonos una autonomia mentida. Acabá exposant lo programa catalanista.

D. Joseph Mallofré, director de «La Nació Catalana». Feu un paralelo entre la honradés de las campanyas sostingudas per los diaris polítichs madrilenys, y

'ls catalanistas respecte a la qüestió cubana y yankee. Parlant d' en Polavieja digué que qui havia perseguit als autonomistas filipins estava desprestigiat per sempre als ulls dels catalanistas. S' estengué en consideracions referents al programa de Manresa, y acabá demanant als presents que s' allistessin al ja nombrós estol de soldats defensors de Catalunya pera poguer portar a terme d' una manera noble y honrada; refiant-se no més que dels catalans, la reivindicació de la personalitat pàtria.

En Manuel Folguera y Durán parlá en nom del Centre Catalá de Sabadell. Comensá son hermós discurs dihent que al veure ballar la sardana li recordá les vicissituds per que ha passat lo catalanisme. Erau poch—digo—al comensarla a ballar; poch a poch se vos n' han ajuntat d' altres, la anella s' ha aixamplat, la rodona s' ha fet grossa fins que al últim, donantse las mans, hi hem vist tot lo jovent d' aquest poble ferm y sério ballant ab gravetat la hermosa dansa catalana. Lo catalanisme ha fet igual: de mica en mica, al entorn d' aquells poetas d' altres temps, s' hi ha ajuntat tota la gent honrada de la nostra terra, y avuy avansa com potent onada pera netejar a Catalunya de la embrutidora política que la aclapara.

Passá totseguit a combatre als que dihen que som carlins, dihent que no podém serho per quant no 'ns interessa res son rey don Carlos. Tampoch, digué, som federals, ja que aquets, a més de no predicar ten radiocal com nosaltres la autouomia de Catalunya, son avans que tot republicans.

D. Genís Simón y Sagols, de la Agrupació de La Bisbal, feu una sentida comparació entre l' amor de pàtria y l' amor de mare. Tanta influencia te la terra que 'ns ha vist néixer en l' individu que es impossible no sentir per ella amor y simpatia; aquesta simpatia li hem de demostrar trevallant ab entesa a fi de retornarli las llibertats perdudas.

Y D. Joaquim Botet y Sisó. En nom dels catalanistas de Girona saludá y felicita als de La Bisbal recomanantlos, autorisat y aconsellat per la experiencia, que no 's fihi dels regeneradors d' última hora, ja que, si son més ó menos partidaris de las nostras ideas, es perque senten que s' acostá a passos de gegant lo triomf de la llibertat pàtria. No vos ne fió—digué— que avuy preuca lo que avuy seuce pítou perseguit.

En nom del «Escut Emporitá» pren la paraula en Joaquín Aldrich. Digué molt y hó en lo transcurs de sa peroració fent una completa ressenya de las causas que justifican al catalanisme y 'ls motius que tenim los catalans de queixarnos d' aquest régimen centralisador que avuy impera; molt més—digué—que altres pobles que avuy son lliures, gracias a la seva entesa de carácter.

Comperá l' estat de Portugal ab lo de Catalunya, fent ressaltar la ventatja que 'ns porta ab tot y no ser tan rich com nosaltres.

Ab una justesa de paraulas que conmovia al públich pintá 'ls inhumans desembarchs de minyons repatriats, aportant gran número d' exemples en que 's demostra la poca caritat que 's té per aquells a qui ab músicas grotescas despediren quan los embarcaren per morir de gana y miseria.

Atacá l' sistema tributari d' avuy, al que calificá d' injust, al igual que l' servey odiós de quintes, finalisat es valenta peroració demanant a tots los bisbalenchs que sian convensuts partidaris de lo que vol y reclama l' catalanisme.

A prechs de la nombrosíssima concurrencia parlá l' distingit Catalanista don Joan J. Permanyer, qui al aixecarse fou objecte d' una entusiasta ovació. Digué que no parlava pera donar més color al acte, sino pera fer algunas reflexions. Ab la té del verdader creyent doná sanitosos consells, escoltats ab religiosa atenció y rebuts ab mostrás d' assentiment.

No 'ns impacientém—digué l' sabi catedrático de la Universitat de Barcefonta.—Son tot just las alzinias plansons per nosaltres plantadas. Nostra tasca y nostra missió es procurar que visquin y creixin fermas y robustas. Los fruyts que 'ls arpleguin nostres fills si no podém nosaltres. D' altre manera pedriam comprometre son total desenrotlo.

Totseguit s' estengué en consideracions pera demostrar la necessitat que tenim los catalans de llegirnos, aduhint en favor d' aquest principi una argumentació tant sólida que teu entrar lo convenciment en tot l' auditori.

Acabá fent vots pera que la regeneració de Catalunya sia ben prompte una realitat, que ho será, quan per l' esforç dels catalans mateixos, sense que per res invoqué la ajuda dels partits polítichs, restituhim a nostra terra 'ls drets y llibertats que avuy li faltan.

Una tempestat d' aplausos coroná las últimas pa-

raulas pronunciadas per l' ex-president de la Unió Catalanista.

Foren també molt aplaudits tots los oradors que prengueren part en tant patriótic com important acte, donantse per terminat el crit de ¡Visca Catalunya! contestat per tothom ab molta valentia.

Després del sopar ab que obsequiaren als comissionats tingué lloch davant del local de l' Associació la serenata anteriorment anunciada, tenintse de repetir algunas de las pessas pera acallar los aplausos de la gentada que la escoltava.

En obsequi als oradors y forasters que havian pres part en lo meeting d' inauguració de la associació regionalista «L' Escut Emporitá», s' doná en lo Teatro principal una funció en la que varen lluhir sas cualitats d' actor alguns fills de la vila, dirigintse extraordinariament D. Narcís Serradell en «Un jove que va depressa», comedieta traduhida y adaptada a la escena catalana per ell mateix.

No hem d' escassejar nostres aplausos al quinteto de la Secoió coral que interpretá d' una manera magistral la bellíssima cansó, que tingué de repetir entre 'ls atronadors aplausos de la concurrencia.

Lo que més nos sorprengué en aquesta funció es l' estat de verdadera perfecció en que está l' coro format, totjust d' un mes y mitj y que cantá acabadissimament. «De bon matí» de Clavé, pesa que entranya dificultats verdaderas. Al acabar las darreras notas fou tant l' entusiasme del públich que no tingué altre remey que tornarla a cantar, afinant si cap encara més tan hermosa composició. Ans de representarse, la comedieta «Un jove que va depressa» s' llegiren, y per cert ab entonació vigorosa y bon gust, algunas poesias patrióticas que foren també saludadas ab aplausos atronadors.

Al retirarnos del teatro pera anar a trencar lo son, ja que al cap de tres horas haviam d' emprendre l' viatge de tornada, no 'ns sabiam donar compte de com no havia esclatat avans a La Bisbal una idea que ja estava en lo cor de tots sos fills. Si, en aquesta rica y hospitalaria vila hi devia bategar de temps lo sant amor de patria; faltava sols donarli forma com en tants altres indrets de Catalunya.

Una població no tacada ni per una sola costum forastera, una població que hostiá 6.000 homes armats revoltats contra l' govern sense mancar de cap casa ni una agulla, ab tot y que en l' esverament de la lluyta las principals familias fngiren deixantho tot obert, una població hont se troban 6.060 ampurdanesos defensant furiosament la república y que pot presentar l' exemple d' un cap de partida que demana permís als seus 200 homes pera deixar per un instant lo perill y corre a portar a son llegitim amo un riquíssim adrés de nuviatge que havia quedat demunt d' una caleixera, es una població preparada de temps a las més bonas ideas.

Quan un corre l' Empordá, y l' veu tot igual, tot cuydat, plans y garrigas, sembrats y suredas, quan veu als treballadors, modelo de costúms. modelo en la feyna, afectats al cant que sembla donar al poble l' sagell de la honradesa, pensa lo que fora si Catalunya no tingués tants cástichs demunt, tants desvagats per mantenir, tants richs de moneda que seguint contraria direcció dels rius naturals se n' enduhen lo que en pochos anys la posaria desconeguda de felicitat material. Per aquesta hi treballém ab dalit sens descaudar l' altra, lo que li te de donar la dignitat avuy perduda, la que tindrà a no trigar si hi doném tots una empena.

Espigolant

Cada dia, quan llegim en los telégramas de la premsa associada las noticias del curs de la malaltia que sofreix lo net del senyor Sagasta, no podém menys que somriures.

Nos sembla que 'ls aduladors d' en Sagasta no s' haurian d' aturar aquí, sino que las noticias del curs de la enfermetat del net del senyor Sagasta deuria portarlas la Gaceta oficial.

O fer las cosas be ó no ferlas.

Es lo mateix que las malalties dels ministros; avuy se costipa Capdepon, demá Puigcerver, al dia següent es en Correa, un altre Auñón.

Quan los ministros se costipan, en las oficinas dels respectius ministeris tothom estornuda; los porters no s' treuben los mocadors dels uils, per no esser menos que 'ls quefes y la festa s' imposa.

¡Oh regeneració d' Espanya! Los nassos ministerials t' han declarat la guerra y serán una barrera que no podrás atravesar.

Y ja que estém de telégramas:

Observém que fá uns quants dias que 's tornan a llensar a la publicitat noticias referents a las «escuadras navals»: que si van a Algeciras; que si 's posa la quilla ó 's fan provas ó s' envían a netejar: tot com avans, disraurer y fer que 's fa pera que l' públich se torni a endormir en la dolsa esperanza de nostre poderiu naval.

Qué hi fá que l' «Victoria», aquest barco vell ó inútil se quedi aquí ó allá y que l' «General Valdés» continui a Cartagena.

Tot aixó son noticias com las del net d' en Sagasta. Si, son noticias d' un altre «nen», que juga ab barcos de paper.

Del primer volum del «libro rojo», se 'n imprimen 3.000 exemplars y 4.000 del segon, que compren fins al tractat de pau.

«Lo libre de las vergonyas», n' haurian de dir d' aquest libre y ferne tirar encara molts més exemplars. Perque quan lo senyor Moret tornés a esser ministre podria otorgarli lo premi d' aquell concurs, que encara deu estar obert; si, d' aquell concurs pera premiar lo libre que millor propagués entre 'ls noys las ideas y l' amor de Pàtria.

«Los amichs del duch de Tetuán negan que aquet tinga i propósit de formar un nou partit conservador ab los senyors Romero Robledo y Weyler».

Lo diari d' ahir de que trayém aquesta noticia no diu si en Weyler y en Romero portan un paper a la esquena, que diu «Se alquila».

Perque la veritat es que entre tots dos forman un pis que tots los polítichs han anat a mirar. Empró tots tornan la clau a la portera.

¿Qué tindrà?
—Com hi han habitat tanta gent venturera, fora facil que tinguin por «dels estadans».

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 1 de Febrer de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetro aneróide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. parti. cular
9 m.	741	93		3.3	Ras	
3 t.	740	92	6'		Núvol	

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS		NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Ter. tip.	direcci.	classe	can.	
9 m.	Sol. 19	6	10				
3 t.	Sombra 14		12	O.	Cun Nín	0.5	

Ahir a la vetlla en lo concorregut carrer de Montarols se disputaren y fins arribaren, segons se 'ns diu, a vias de fet, un jove d' aquesta localitat y un oficial, també jove, del Regiment de cavalleria.

Intervingué en las cuestiones un altre jove impulsat per las frases que en dita disputa s' oíren.

No som més extensos en la explicació de lo ocorregut esperant enterarnos de detalls molt interessants que 'ns han comunicat sobre lo ocorregut.

Durant lo mes de Janer per los individuos de la secció de Consoms se feren las següents aprehensions: 2 cargas de ví; 19 cortans d' oli; 3 cortés de Mistela y 62 kilos de tocino.

La carretera de Tarragona torna a estar intranzitable, sense que hi hagi a disposició ni un «cabás de matxaca».

Se pot saber lo que 's va fer en la darrera reparació que s' hi emprugué?

Ahir l' Ajuntament y Junta Municipal se reuniren en sessió pera tractar de treure a subasta l' alumbrat públich d' aquesta ciutat per seccions.

Se va acordar anunciar la subasta de la secció que compren Arrabal alt y baix de Jesús, de Robuster, Sant Pere, del Teatro, Plassa Catalunya, Arrabal Santa Anna y Plassa de la Constitució, quin alumbrat s' haurá d' efectuar per medi de llums d' arch voltaich.

Nos sembla que descartar ab aquesta secció a la plassa de Prim, no está prou ben pensat, donchs se pot donar lo cas de que la «Electre Reusense» tregui los dos llums que hi té y allavors, la mentada plassa que sens disputa es la més important de nostra ciutat, presentaria molt mal efecte y fins faria distrés.

Recomaném als individuos del Ajuntament que fassin carrech d' aquestas observacions nostras.

A causa de no haverse reunit prou número de senyors regidors ahir l'Excm. Ajuntament no va poder celebrar sessió de primera convocatori.

Avuy a la vetlla, ab motiu de la festa de la Candelera, las societats «El Olimpo», «El Alba», «La Palma» y «l'Centro Republicano Histórico», donarán en sos respectius salons balls de disfresses, als quals es de creure que hi assistiran bon número de màscaras.

Algunas de las nostras societats de recreo enguny se veurán privadas de donar balls de disfresses per no haver trobat músichs que s'encarreguessin d'amenisarlos.

També'l dia d'ahir s' aixecá de mal humor, y per més que á estonas lluhí'l sol, nos tinguè en constant amenassa de regalarnos un ruixat.

Demà celebrará sa festa major la vehina vila d'Aleixar. En obsequi á son Patró Sant Blay se celebrarán solemnes y divins oficis en sa Parroquia y á la tarde s'efectuará la professó.

Las festes profanas consistiran en varis jochs de cuanya, aplech en la Ermita de Sant Blay y ball á la nit amenisat per una orquesta, al café d'en Trillas (Miquelet).

Es d'augurar que com de costum aquella vila s' veurá afavorida per un bon número de forasters.

La secció lírica de la societat «Círcol Artístich Catalá» está ultimant los ensaigs de la popular ópera «Marina» la qual se posará en escena lo próxim diumenge.

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d'aquesta ciutat per diferentas especies, puja á pesetas 1305'86.

Crónica teatral

No l'errarem de reservarnos en la anterior crónica lo parlar de «Cuadros disolventes», fundats en que n' veuriam noves representacions.

Aquestas han vingut, y avuy sense por á equivocarnos podem dir que la obreta es massa «española» (entenguis madrilenya) per un públich catalá. Toreros, xulos y soldats constituheixen lo seu argument, representants de las obretas del «género chico» que han obtingut renom «universal».

S'aplaudeix de «Cuadros disolventes» una escena, la en que desfila per davant del *Espresso* lo repertori vell res més que perque fa de «rata terçera» una tendra criatura que tindrà tres anys escassos.

¡Si'n te de mérit explotar la bona fé del públich! Y s'aplaudeixen també las coplas que canta Gedón quan aquestas son amanidas ab una mica de sal y pevre, que si son ignocentas com la de dissapte, ni que resulti en perjudici de la tiple que no te temps de vertirse, d'aplaudiments ni per miracle se'n sent cap.

Y á propòsit d'aquestas coplas no ha faltat qui ha trobat que una que se'n va cantar lo primer dia comparant á Espanya ab una «Patorreta», que xerra molt y no fa rés, la va trobar inoportuna y enfilantse com una aranya va dir desde'l *Diario de Reus* que no está bé que 'ls mateixos espanyols fessin befa dels infortunis que 'ls ha reportat la guerra ab los Estats-Units.

Y afegeix: «pero entendemos también nosotros, que, ante la evidencia de los hechos acontecidos, ante los infortunios porque ha pasado la nación, obligados por la fuerza de la brutalidad más que por otra cosa, no es justo, ni noble, ni prudente, que nosotros mismos hagamos risa de ello y que nosotros mismos seamos los que llevemos á un teatro nuestra ignominia y nuestro baldón, mezclados entre la chacota que producen las coplas de un actor en una zarzuela del género chico».

Es tart pera aquestas exclamacions; lo poble que tolera que s'ridiculisin á las taulas del teatre á tota classe d'autoritats y que tolera que dels badells de la miseria se'n vassi brometa, com succeheix al presentarnos en escena á un mestre de minyons mort de gana, tot ho accepta y tot ho aplaudeix com va aplaudir la copla aquella que segons lo revistero, no es *justo, noble ni prudente*.

Además, la lletra es una gran veritat y las veritats no s'amagan; se dihen en ben alta ven pera que s' busqui'l remey.

Lo senyor Casas que interpreta á *Gedón*, deferent á aquella indicació, no l'ha cantat més y ha fet malament perque s'ha privat d' escoltar aplausos, com no va obrar be, en nostre entendre, en retirarne una que'n tenía de preparada referent á poblacions que venen te-

renos de la vía pública á preus baixos y á senyors... No n' hauria pas escoltat pochs aplaudiments!

Cap estreno hi ha hagut després dels «Cuadros» y per ara la companyia segueix en l'estat y forma en que va debutar.

Diuen si vé una primera tiple: quan sigui aquí la veurem, y ja que de vistas se tracta veuriam també ab gust que vingués un tenor de vetu, donchs nos sembla que si pesat havia de ser per la Srta. Alcazer l'estar sola, pesat també resulta per lo Sr. Casas.

X.

Secció oficial

Registre civil del dia 31 de Janer de 1899

Naixements
Dolors Elias Pahí, de Joseph y Dolors.—Rosa Cals Secall, de Salvador y Rosa.
Matrimonis
Cap.
Defuncions
Cap.

Secció religiosa

Sant d'avuy.—La Purificació de Nostra Senyora.
CULTS RELIGIOSOS
Parroquia de Sant Francesch
Avuy á las 8 del matí tindrà lloch la Comunió general en Nostra Senyora de Misericordia, quin alter ha sigut novament restaurat; y á dos quarts de 5 de la tarde se consagrará á la mateixa Verge una funció relligiosa.
Sant de demà.—Sant Blay.

Secció comercial

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27
Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del dia d'ahir.

Interior	57'70	Cubas del 86	56'50
Exterior	70'	Cubas del 90	48'50
Colonial		Aduanas	91'75
Norts	33'90	Ob. 5 0/0 Almensa	81'25
Fransas	32'	Id. 3 0/0 Fransa	44'25
Filipinas			

PARIS
Exterior 53'90 Norts
GIROS
París 29' Londres 32'55
Se reben órdes pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d'or de tots los paissos.

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS
CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS
Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	58'	Aduanas	91'87
Exterior	69'	Norts	33'85
Amortizable		Fransas	32'
Cubas 1896	56'50		
Cubas 1890	48'50	Obs. 6 0/0 Fransa	83'50
Exterior París	54'15	Id. 3 0/0	44'25
		GIROS	
París	29'	Londres	32'55

Cambis corrents

en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de Comers de la mateixa.

Londres	à 90 dias fetxa.		
	» à 8 dias vista.		
París	à 8 dias »		
Marsella	à 8 dias »		

VALORS LOCALS	DIMER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.		750	
Industrial Farinera	500		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	475	500	
Manufacturera de Algodón		100	
Compañía Reusense de Tranyías			
Compañía Reusense de Tranyías privilegiadas de cinch per 100		200	

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 31

De Málaga y esc. en 6 dias v. Alcira, de 658 ts., ab ab efectes, consignat á D. Antoni Més.
De Málaga y es 8 dias v. italiá Unione, de 229 ts., consignat á D. Enrich Terré.
De Blanes en 2 dias l. Santo Cristo 2.º, de 16 ts. ab efectes, consignat á D. Joan Mallol.
De Cete y esc. en 2 dias v. espanyol América, de 439 ts., ab bocoyts buyts, consignat á D. Emili Borrás.
Despatxadas
Pera Génova y esc. v. Alcira, ab efectes.
Pera Porto Mauricio, v. italiá Unione, ab oli.
Pera Barcelona pol. gol. Lola, ab tránzit.

Anuncis particulars

Pera ls soldats repatriats

Sorteig, que tindrà lloch lo dia 26 de Febrer prop vinent, de las dugas artísticas figuras de moviment que adornavan lo Ramillete del Gran Café d' Espanya, cedits per lo dueny de dit establiment.
Lo producte será aplicat á benefici dels soldats que tornan de Cuba y Filipinas, ferits ó malalts.
Preu del bitllet: 25 céntims de pesseta.—Se venen en la Redacció de LO SOMATENT.

En venda

Hi ha pera vendre en la Granadella un moli fariner de vapor en lo que poden instalarse altras industries.
Dirigirse á Ramon Gassó de la Granadella.
Venda en aquesta ciutat de duas casas: carrer de Jesús, cantonada al arrabal de Jesús y carrer de Berre-ras y altra, carrer de Montserrat núm. 11.
Dirigirse al mateix Sr. Gassó.

ESCORIAS THOMAS.
Végis l'anunci de la quarta plana. Dirigi-rirse á casa Gambús, carrer de Villá (Bou) 12.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

COMPANYIA DE SARSUELA CÓMICA

DE D. JOSEPH GIL

Funcions pera avuy.—Tarde: Las sarsuelas en un un acte cada una tituladas «La fuente de los milagros», «La viejecita» y «Los africanistas».—A dos quarts de quatre.
Nit: 2.º d' abono de la 3.ª série.—La comedia en un acte «Las olivas» y las aplaudidas sarsueltas «La revoltosa», «La tonta de caprote» y «Cuadros disolventes».

Entrada á localitat 3 rals.—Id. al paraís 2.

A dos quarts de nou.

TELEGRAMAS

Madrid 1.

Lo Govern diu tenir noticias de Washigton assegurant que'l tractat de pau será aprobat sense alterar y sense modificar lo fondo; de modo que no s' modificará lo estipulat á París.

—Lo telegrama de Rios facilitat per lo ministeri de la Guerra no diu res important. «La Correspondencia» creu que es sols una part del despaig de Rios. Se diu que Rios continúa fent gestions pera la liberació dels presoners.

Circula'l rumor de que Aguinaldo ha donat constestacions concretes, no molt agradables.

La noticia de la llibertat dels soldats de la isla de Negros ja era coneguda per referencias particulars, en que s' deya que allí hi havia 'ls nostres soldats' esperant que algú anés á buscarlos.

—Segons «La Tribuna» de Nova York, Maxim Gó. mez demana seixanta milions de dollars pera pagar á sas tropas.

No las lleccionará mentres no pugui pagarlas. Máxim Gomez no admet la proposta de tres milions que se li havia fet.

—Segons sembla, la suma pera l' augment del presupost de Guerra que demana Correa passa de 30 milions, sense comptar los crédits que li ha anat donant lo Govern squets darrers dias.

Imp. de G. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Píldoras de la Pell-Roja

Preparació especial de Joseph M. Font
(FARMACEUTICH)

Demaneulas tots los que tinguéu tós en cualsevol Farmacia encara aquells que no hagin conseguit alivi ab cap altre de tots los acreditats específichs coneguts, tota vegada que ellas constitueixen un preciós medicament para combatrela.

Preu 1 pesseta capsas

Nota.—Se envian per correu certificadas sens augment de preu als pobles ahont no hi hagi farmacia sempre que 's demanin duas capsas.

FARMACIA CENTRAL

ESpanyola

Pelajo, 42

Barña.

Caramelos Pectorals

DEL

Metje Salas

Modificadors de la hipersecreció de la membrana mucosa aerea, disminueixen y fluidifican la biscoitat del moch bronquial, facilitan la expectoració, treuben la Tos y aumentan la respiració pulmonar.

Preparació molt eficas para combatre la Tos del Dengue, Bronquitis aguda y crónica, Asma, Enfisema pulmonar, Catarros crónich, sech y espasmódich, Coqueluche, Tos del sarampió y ferina y finalment totas las afeccions de las vias respiratorias. Se componen d' estimulants vegetals, sense que en sa preparació s' emplehin narcótichs ni medicaments perillosos, per lo que poden ser presos sens cap temor y en cualsevol cantitat, lo mateix per los noyets que per las personas majors.

Son bon sabor, fa sian presos fins ab avidés per los noys á quins es tan difficil ferlos hi pendre medicaments.

A cada capsas acompanya un prospecte.

Dipòsits en totas las provincias

Publicacions regionalistas que 's reben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», setmanari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzenali de Catalunya, «L'Art del Pagés», quinzinari, «L' Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona.—«La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich.—«La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes.—«L' Olotí», setmanari de Catalunya, de Olot.—«Las Cuatro Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadé.—«Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona.—«La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers.—«El Vendrellen-sa», setmanari de Catalunya, del Vendrell.—«La Revista Gallega», setmanari de la Corona (Galicia).—«Euskalduna», «Euskalzale», setmanaris de Bilbao (Bizcaya).—«El Eco del Gualepe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

Farmacia de don A. SERRA

Arrabal Santa Anna, núm. 80.—REUS.

Demanis en totas las Farmacias de la provincia

Preu de la capsas 6 rals

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADOB FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

Lo més económich, lo més eficas, lo més durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

baix garantia del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D'EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse para prospectes é informes sobre el empleo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Febrer de 1899

Línea directa para 'l Rio de la Plata

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Febrer para Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires lo grandió y acreditat vapor francés

ITALIE

LÍNEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirán de Barcelona directament para Montevideo y Buenos Aires los magnífichs y ràpids vapors francesos

lo dia 10 de Febrer lo vapor "France"
lo dia 26 de "

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C., Plassa de Palacio.—Barcelona.

NOTA.—S' admeten passatjers para Santiago de Xile y Valparaiso ab combinació ab ferrocarril.